

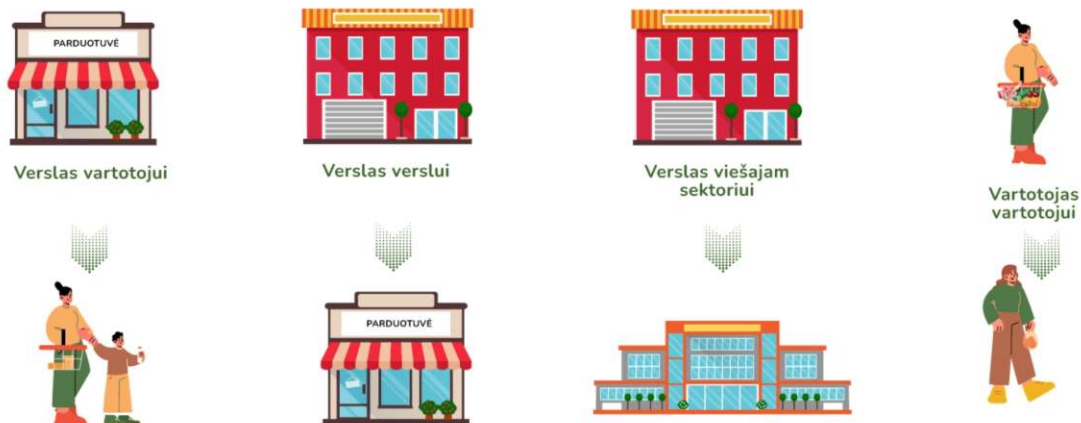
VEIKLOS VYKDYTOJŲ GRUPĖS NARIŲ EKOLOGIŠKOS PRODUKCIJOS PARDAVIMAS PER TRUMPĄSIAIS MAISTO TIEKIMO GRANDINES

Trumpoji maisto tiekimo grandinė (TMTG) – tai ūkio strategija, kurią įgyvendinant maisto gamyba, perdirbimas, pardavimas ir vartojimas grindžiami žiedinės ekonomikos principais, ūkinė ir prekybinė veikla vykdoma palyginti nedidelėje geografinėje teritorijoje, tarpininkų skaičius grandinėje yra minimalus (arba jų nėra), gamintojas ir galutinis vartotojas tiesiogiai sąveikauja ir keičiasi informacija bei žiniomis.

Trumpųjų maisto tiekimo grandinių vystymo privalumai

- Prisidedama prie Europos žaliojo kurso ir strategijos “Nuo ūkio iki stalo”
- Mažina maisto švaistymą
- Skatina regionų plėtrą
- Kuriama kaimo ir miesto bendrystė
- Didinama smulkiųjų ir vidutinių ūkių gaminamos produkcijos pridėtinė vertė
- Įraukia ir sustiprina smulkius bei vidutinius gamintojus
- Skatinama ekologiškų ir pagal maisto kokybės sistemas užaugintos produkcijos vartojimas
- Prisidedama prie klimato kaitos pokyčių švelninimo. CO2 emisijos mažinimo.

EKOLOGIŠKŲ PRODUKTŲ VERSLO MODELIAI

Naudojamos TMTG maisto produktų pardavimų formos derinamos tarpusavyje ir gali būti labai įvairios:

- pardavimas ūkyje;

- ūkininkų parduotuvės;
- vietinės produkcijos „dėžutės (krepšelio, lauknešėlio)“ schema;
- ūkininkų turgus;
- pardavimai internetu;
- vartotojų iniciatyvos;
- viešieji (kolektyviniai) pirkimai;
- viešbučiai, restoranai, maitinimas

Reikalavimai VVG nariams

Visi VVG nariai, norintys prekiauti ekologiška produkcija per trumpąsias tiekimo grandines, turi apie tai informuoti VVG Vidaus kontrolės sistemos (VKS) atsakingą asmenį. Prieš pradėdant prekybą rekomenduojama, kad kiekvienas VVG narys užpildytų formą, kurioje nurodytų ekologiškos produkcijos rūšis ir planuojamą jų pardavimo formą (tiesioginė, internetu, per grupę ir pan.), prekybos vietą (-as).

Parduodama produkcija turi būti įtraukta į grupės bendrą ekologiškos produkcijos apskaitos žurnalą, kuris pildomas reguliariai. VVG turi kasmet pateikti bendrą ataskaitą kontrolės įstaigai apie pardavimus TMTG.

.Parama trumpųjų grandinių plėtrai

Ypatingas dėmesys trumpųjų maisto tiekimo grandinių skatinimui skiriamas Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginiame plane. Tiekimo grandinėms remti yra numatyta 10 mln. Eur paramos lėšų. Į jas gali pretenduoti ūkininkai, perdirbėjai, kooperatinės bendrovės ir kiti trumposios grandinės dalyviai, siekiantys įrengti parduotuves, mobilias prekybos vietas, plėtoti rinkodarą ir, svarbiausia, realizuoti savo užaugintus ar pagamintus, perdirbtus žemės ūkio ir maisto produktus vietos rinkoje.

Trumposioms maisto tiekimo grandinėms yra svarbu turėti gerą prekybinę įrangą, transporto priemones ir tinkamą sandėliavimą.

2024 m. įsigaliojo ir Viešųjų pirkimų įstatymo pataisa, leidžianti perkančiosioms organizacijoms paprasčiau (neskelbiamų derybų būdu) įsigyti žemės ūkio ir maisto produktų iš mūsų šalies ūkių. Sudarytos sąlygos ūkininkams ar kooperatyvams, kaip trumpųjų maisto tiekimo grandinių dalyviams, lengviau įsitraukti į viešuosius pirkimus.

Daugiau informacijos rasite čia.

- LR žemės ūkio ministro 2024 m. kovo 19 d. įsakymas Nr. 3D-223 „Dėl Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų Strateginio plano intervencinės priemonės „Trumpos tiekimo grandinės“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“

Daugiau informacijos apie trumpąsias grandines ir viešuosius pirkimus:

Viešųjų pirkimų tarnybos parengta apžvalga apie trumpąsias maisto ir žemės ūkio produktų tiekimo grandines viešuosiose pirkimuose (2021-2024 m. analizė). TMG apžvalga 2021-2024. Šia apžvalga siekta pristatyti, kaip keitėsi pirkimų iš trumpųjų maisto tiekimo grandinių apimtis 2021–2024 m., kaip pasiskirstė maisto produktų pirkimų (išskyrus žuvininkystės produktus) sutartys, sudarytos su tiekėjais, patenkančiais į VPĮ nustatytą trumpųjų maisto tiekimo grandinių apibrėžtį, pagal jų grupes, dydį, – ūkininkais, fiziniais asmenimis, labai mažomis, mažomis ar vidutinėmis įmonėmis, kurių pagrindinė ar papildoma veikla atitinka žemės ūkio veiklą

Daugiau informacijos rasite čia.

Nuo 2024-ųjų sausio 1 d. Viešųjų pirkimų įstatymas (toliau – VPĮ) papildytas 2 str. 36 prim dalimi, apibrėžiančia trumpąsias maisto tiekimo grandines. Atitinkamai, 2024 m. sausio 1 d. buvo patikslinta nuo 2023 m. sausio 1 d. įsigaliojusios VPĮ 71 str. 6 d. 19 p. numatytos išimties formulė, nurodant, kad supaprastintų pirkimų atveju neskelbiamų derybų būdą galima taikyti žemės ūkio ir maisto produktus įsigyjant iš trumposios maisto tiekimo grandinės

Daugiau informacijos rasite čia.

Nuo 2023 m. itin aktualu tapo Žalieji pirkimai, kurie apima ir maisto produktų įsigijimą bei maitinimo paslaugas.

Trumpa maisto tiekimo grandinė nėra traktuojama kaip „žalia“, tačiau verta atkreipti dėmesį, kad ekologinės gamybos maisto produktai, maisto produktai su sertifikuotu ženklu „Kokybė“ (Nacionalinės maisto kokybės sistemos – NKP produktai) ir produktai su saugomomis nuorodomis (geografinė nuoroda ir (ar) saugoma kilmės vietos nuoroda, ir (ar) garantuoto tradicinio gaminio nuoroda) atitinka minimalius aplinkos apsaugos kriterijus.

Daugiau informacijos rasite čia.

VIDEO MEDŽIAGA:

- Mokymai tiekėjams (Viešojo pirkimo etapai) - <https://maistograndine.lt/wp-content/uploads/2024/08/Lithuania-bikelight-min.png>; <https://maistograndine.lt/mokymu-platforma/mokymai-tiekejams/>
- Mokymai "Apie viešuosius pirkimus paprastai" - <https://maistograndine.lt/mokymu-platforma/apie-viesuosius-pirkimus-paprastai/>
- Parama trumposioms tiekimo grandinėms - <https://youtu.be/Xuqs2d0M6wQ>

